

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

registrator@enterprise.ministry.se
monica.tornberg@enterprise.ministry.se

Remiss av betänkandet Mer innovation ur transportforskningen (SOU 2010:74)

Transportstyrelsen har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och lämnar nedanstående synpunkter med utgångspunkt i myndighetens uppdrag på transportområdet.

Transportstyrelsen ställer sig positiv till ambitionen att med utgångspunkt i de uppdrag som myndigheterna på transportområdet har klargöra och stärka rollen i arbetet med utformning och prioritering av relevanta forskningsområden.

Genom att tillskjuta medel till transportinnovationssystemet kan ett katalyserande förändringsdrivande och systemförändrande arbete stimuleras med ambitionen att förbättra förutsättningarna för forskning och i tillämpliga delar möjliggöra innovationer.

Innovationsorienterad transportforskning?

Transportstyrelsen gör bedömningen att utredningen haft ett tydligt innovationsperspektiv vilket också ligger i linje med uppdraget. Detta medför dock att fokus förefaller ligga på sådan forskning som har förutsättningar att leda till innovationer och kommersialisering. Tyvärr leder detta samtidigt till oklarheter rörande finansieringen av den i sammanhanget så viktiga samhällsmotiverade forskningen på transportområdet. Forskningsresultat på detta område är i de flesta fall inte föremål för kommersialisering.

Transportstyrelsen har till huvuduppdrag att svara för regelgivning, tillståndsprovning och tillsyn inom transportområdet. Förutsättningen för en kommersialisering av den forskning som föranleds av denna myndighetsutövning är små. Exempel på viktiga forskningsområden för Transportstyrelsen är effekter av särregleringar vid om- och avregleringar eller utformningen av föreskrifter och de effekter detta ger. Forskning kring riskanalyser som grund för tillsynsinsatser och metoder och modeller för en effektiv tillsyn som avser såväl säkerhet, miljö som marknads- och

konkurrensfrågor är andra viktiga områden. Ytterligare exempel inom myndighetens ansvarsområde där det finns ett uttalat forskningsbehov är effekter av spridning av skadliga ämnen (exempelvis toalettavfall) inom sjöfarten och effekter av buller från järnväg och luftfart.

Samordning och budgetansvar

Transportstyrelsen ser positivt på intentionen i utredningen att samtliga myndigheter inom transportområdet, givet sitt uppdrag, bör bidra till inriktningen på transportforskningen. Huvudfrågan är hur det ska säkerställas att samtliga myndigheter på transportområdet ges ett reellt inflytande på utformning och prioritering av relevanta forskningsområden. Ett Transam med förstärkt mandat och en central roll för finansieringen av FoI, oberoende av om föreslagna myndigheter har en egen forskningsbudget eller ej, skulle kunna fylla denna funktion.

I utredningen föreslås att Trafikverket, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket och Luftfartsverket i sina respektive instruktioner ska ges ett uppdrag att finansiera, beställa, genomföra, dokumentera, sprida och nyttiggöra sådan forsknings-, utvecklings- demonstrations- och kommersialiseringsverksamhet inom transportområdet som motiveras av respektive verks uppgifter och verksamhetsmål. För att möjliggöra detta föreslås att Transportstyrelsen, Sjöfartsverket och Luftfartsverket tillförs en budgetpost inom anslaget för finansiering av FoI på sammanlagt 25 miljoner kronor per år i sju år. Att detta tillsammans med den föreslagna förändringen av myndigheternas instruktion skulle skapa förutsättningar för en reell möjlighet att påverka transportforskningen är inte självklart.

Det finns en risk att de, i sammanhanget mycket begränsade resurserna för forskning, som föreslås till Transportstyrelsen, Sjöfartsverket och Luftfartsverket inte avsätts såsom vore önskvärt för att tillsammans med andra aktörer finansiera forskning. Istället koncentreras finansieringen till de egna forskningsbehoven vilket resulterar i en än mer fragmentiserad forskning. De föreslagna budgetposterna för finansiering är i jämförelse med de stora forskningsfinansierarna dessutom så små att de inte på något sätt kommer vara avgörande för möjligheten att finansiera ”gemensamma projekt” initierade av de stora forskningsfinansierarna. Det avgörande kommer därför även framöver vara att finna former som säkerställer att samtliga myndigheter på transportområdet ges reella förutsättningar att medverka i utformningen av framtida forskningssatsningar oavsett storlek på den budget som myndigheten har för forskningsfinansiering.

Splittring av forskningsfinansieringen

Avslutningsvis vill Transportstyrelsen lyfta fram möjligheten att fortsatt koncentrera resurserna för forskningsfinansiering på transportområdet till de idag tre dominerande aktörerna (Vinnova, Trafikverket och Energimyndigheten). Genom att koncentrera resurserna till ett mindre antal aktörer ges förutsättningar för en effektiv hantering av forskningsfinansieringen. Ett väl fungerande samarbete mellan dessa tre forskningsfinansiärer skapar också förutsättningar för att innovations- såväl som energi- och miljöperspektivet på transportforskningsområdet finns representerat. En förutsättning är dock som tidigare nämnts att myndigheter utan egna forskningsmedel ges en tydlig roll och reella förutsättningar att påverka inriktning och utformning av forskningen på transportområdet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Staffan Widlert efter föredragning av utredaren Jörgen Leyendecker. I den slutliga handläggningen har stabschef Jacob Gramenius samt enhetschefen Thom Thavenius deltagit.

Staffan Widlert
Generaldirektör